

ΝΕΕΣ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ ΣΕ ΠΑΛΙΟ ΚΕΛΥΦΟΣ

Η ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΑΥΤΟΝΟΜΩΝ ΟΜΑΔΩΝ FEDERA(C)TION, 2005-2009 (ΕΙΚΟΣΙ ΧΡΟΝΙΑ ΑΥΤΟΝΟΜΙΑ, ΜΕΡΟΣ Γ΄)

Ετούτη εδώ είναι μια ιστορία των αυτόνομων σε συνέχειες. Εστιάζουμε στην αυτόνομη οργάνωση – στους τρόπους με τους οποίους μέλη της εργατικής τάξης οργανώνουν την εργασία τους έξω από τη σχέση κεφάλαιο και εναντίον της.

Στο δεύτερο κεφάλαιο περιγράψαμε την ανάδυση των *antifa* πυρήνων το 2004 και τις συνταρακτικές ανακαλύψεις που τη συνόδευσαν. Προαναγγείλαμε ότι τέτοιες συνταρακτικές ανακαλύψεις θα συνδυάζονταν με την προϋπάρχουσα οργανωτική κατάσταση των αυτόνομων για να τους οδηγήσουν στη διάλυση.

Αυτή η φαινομενικά παράδοση και πολύ διδακτική διαδικασία είναι το θέμα μας σε όσα ακολουθούν.

1. Άτυπη ιεραρχία – τι να 'ναι τούτο πάλι;

Αν το 2004 ρωτούσε κανείς οποιονδήποτε αυτόνομο, αναρχικό ή αντιεξουσιαστή, σε τι ακριβώς συνίσταται το «ζήτημα του οργανωτικού», είναι βέβαιο ότι θα έπαιρνε μια απάντηση επικεντρωμένη στο ζήτημα της «άτυπης ιεραρχίας». Ο όρος χρησιμοποιούνταν με μια έννοια αφύσικου υπόλοιπου: αφού είχαμε ξεμπλέξει με την «τυπική» ιεραρχία των κομματικών μηχανισμών (γινόμενοι αντιεξουσιαστές), μας έμενε η «άτυπη», με την οποία θα λογαριαζόμασταν όπου να 'ναι. Επίσης, αυτή η «άτυπη» ιεραρχία γινόταν αντιληπτή σαν αποκλειστικά εσωτερικό ζήτημα: σαν η τάση των μεγαλύτερων, πιο έμπειρων, πιο θαρραλέων, ή πιο αρσενικών, να μονοπωλούν συζητήσεις, να επιβάλλουν τη γνώμη τους, και πάει λέγοντας.

Όλα τούτα έχουν οπωσδήποτε βάση, πόσο μάλλον σε μια εποχή όπου μπορούσε κανείς να αγοράσει σε αμφιθέατρα τριακοσίων ατόμων σκαρφαλωμένος στο πρώτο έδρανο και ανεμίζοντας μισό μέτρο μαλλούρα. Η μεγάλη τους αδυναμία ως οργανωτικής συζήτησης προέκυπε από τον αποκλειστικό προσανατολισμό τους στο εσωτερικό, καθώς και από εντελώς αφελείς αντιλήψεις σχετικά με τη φύση της «ιεραρχίας» και της εξουσίας.

Αποκλειστικός προσανατολισμός στο εσωτερικό: Οι αντιεξουσιαστές ανησυχούσαν για την «άτυπη ιεραρχία», δηλαδή τις άρρητες εξουσίες στο εσωτερικό τους, και αγνοούσαν επιδεικτικά τις ευρύτερες άρρητες εξουσίες υπό τις οποίες αναγκαστικά δρα κάθε εργατική οργάνωση. Δηλαδή, έβγαζαν αφρούς με τα συνδικάτα, τα ΕΑΑΚ ή τους «αναρχοπατέρες» που ήλεγχαν τις «συνελεύσεις του κινήματος» και τις «διαδηλώσεις», αλλά ουδέποτε ασχολούνταν με το ποιος ακριβώς και για ποιο λόγο είχε αποφασίσει ότι «έχουμε κίνημα» τώρα και όχι αργότερα – ή ποιος και γιατί είχε αποφασίσει ότι πρέπει να διαδηλώνουμε κάθε 17 Νοέμβρη παρέα με το ΠΑΣΟΚ.

Και αφελείς αντιλήψεις: Οι αντιεξουσιαστές ασχολούνταν, μανιωδώς και συνήθως υπόκωφα, με την «άτυπη ιεραρχία» ως αυθαιρεσία, ως ύφος, ως φωνασκίες, ως παράδοση, και ως ποικιλία ομολογουμένως φρικτών ατομικών συμπεριφορών. Την ίδια στιγμή, ελάχιστα τους απασχολούσε η όψη της «άτυπης ιεραρχίας» που πηγάζει από τη συγκρότηση, την εμπειρία, την αφοσίωση ή τις έγκυρες πρωτοβουλίες. Αυτός ο στρουθοκαμηλισμός είναι μόνιμος στις δομές του α/α χώρου, γιατί έχει τη λογική του: η άτυπη ιεραρχία ως ωμή επιβολή είναι ευκολότερη στην καταγγελία, πιθανόν και στην αντιμετώπιση. Από την άλλη, η άτυπη ιεραρχία που πηγάζει από εργασία, αφοσίωση, και μακρύ παρελθόν είναι πολύ πιο σκληρό καρύδι – και αν κανείς θέλει να αναμετρηθεί μαζί της θα πρέπει να εργαστεί αναλόγως, πολύ λιγότερο καταγγέλλοντας, και πολύ

περισσότερο αλλάζοντας τον ατομικό και συλλογικό εαυτό του.

Και τώρα που εξηγήσαμε τι πάει να πει «άτυπη ιεραρχία», μπορούμε να παραδεχτούμε ότι, εν έτει 2004, οι αυτόνομοι διέθεταν καντάρια άτυπης ιεραρχίας – κι από τα δύο είδη. Για προφανείς λόγους. Όπως είπαμε, οι αυτόνομες οργανωτικές δομές είχαν προκύψει από σκληρές εργασίες δεκαπέντε ετών. Στο δυναμικό των αυτόνομων υπήρχαν άνθρωποι που μπορούσαν να αντιληφθούν την πτώση των δίδυμων πύργων ως αρχή παγκοσμίου πολέμου και να υποστηρίξουν τη γνώμη τους πειστικά, ακριβώς γιατί η πολιτική και κοινωνική τους εμπειρία εκτεινόταν έως τα τέλη της δεκαετίας του '70. Εν τω μεταξύ, η ηλικιακή κατανομή, όσο και αν βελτιωνόταν καθώς οι αυτόνομοι μεγάλωναν, εξακολουθούσε να διαθέτει μια τεράστια τρύπα μεταξύ των τριάντα και των σαρανταπέντε ετών, την οποία κουβαλούσαμε από την αποψίλωση του αντιεξουσιαστικού χώρου το 1995, εποχή κατά την οποία όποιος 35άρης είχε επιβιώσει από το χάος, αποκόμιζε το διπλό παρατσούκλι «ο γέρος» και «ο παππούς».

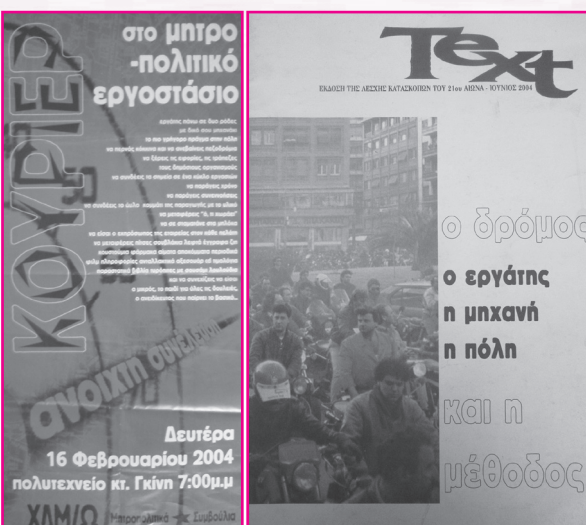
Οπότε, ναι, άτυπη ιεραρχία. Η οποία είχε προκύψει, θα λέγαμε, αντικειμενικά – από την πρόσφατη ιστορία του κόσμου. Και η οποία, προς το παρόν, αποδεικνυόταν ιδιαίτερα λειτουργική στην πράξη. Όπως είδαμε, από το 2001 και μετά, οι αυτόνομοι πλήθαιναν, διευρύνονταν σε φύλα και ηλικίες, συσσωρεύαν συλλογικές εμπειρίες· μάθαιναν ατομικά και συλλογικά και πατούσαν στα πόδια τους όλο και καλύτερα.

Αυτές οι εξελίξεις είχαν και πολύ πρακτικό αντίκρυσμα.

2. Η οργανωτική κατάσταση των αυτόνομων το 2005

Στο προηγούμενο κεφάλαιο αναδείξαμε πόσο καλά πατούσαν οι αυτόνομοι στα πόδια τους, περιγράφοντας την ανάδυση των πρώτων *antifa* πυρήνων. Όπως σημειώσαμε εκεί, οι *antifa* πυρήνες ήταν ένα εργαστήριο καινοτομιών οι οποίες περιελάμβαναν αυτό που αργότερα καταλάβαμε ως «παραγωγή γνώσης από τα κάτω», νέες ιδέες για το πώς μία αυτόνομη ομάδα λειτουργεί, εντάσσει νέα μέλη και διαχειρίζεται τις διαφωνίες, νέες αντιλήψεις για τη φύση των κοινωνιών μας και του φασιστικού φαινομένου, και νέες πρακτικές, όπως το δημόσιο σβήσιμο φασιστικών συνθημάτων και η αυτόνομη διαδήλωση στόμα με στόμα.

Αλλά οι *antifa* πυρήνες δεν ήταν η μοναδική πηγή καινοτομιών. Με παρόμοια καύσιμα, οι αυτόνομοι είχαν στήσει μια αυτόνομη εργατική ομάδα που άκουγε στην ονομασία Caballeros. Οι Caballeros εστίαζαν στο επάγγελμα του *courier*, που ήταν και το επάγγελμα πολλών από τους αυτόνομους. Οι Caballeros γνώριζαν το επάγγελμα γιατί το έκαναν κάθε μέρα· οπότε μπορούσαν να διανοηθούν μεθόδους που ειδάλλως θα ήταν αδιανόητες. Για παράδειγμα, το μοίρασμα εντύπου δρόμου στα φανάρια, η προτίμηση στην καρτολίνα έναντι της αφίσας, η έμφαση στον μισθό και τα ένσημα, το σύνθημα «δεν είμαστε παιδιά – δεν είμαστε παπιά – είμαστε εργάτες – γαμώ τ' αφεντικά», η διαδήλωση με μηχανάκια την ώρα της δουλειάς, ο Μητροπιάνος στα ηχεία των διαδηλώσεων, το ίδιο το όνομα Caballeros, προέκυπταν από βαθιά γνώση της λουφαδόρικης καθημερινότητας του επαγγέλματος, της ψυχολογίας που δημιουργούσε, και των δυνατοτήτων της μικρής δίτροχης μοτοσυκλέτας. Κι επειδή ήταν η θεαματικότερη περίπτωση εργατικής επανοικειοποίησης των παραγωγικών σχέσεων που έχουν δει ποτέ τα ματάκια μας, οι Caballeros είχαν κατορθώσει το απίστευτο: πρώτα να αποκτήσουν σοβαρές επαφές με «μη πολιτικοποιημένους εργάτες» και έπειτα να διοργανώσουν... τις πρώτες διαδηλώσεις εργατών κούριερ στην ιστορία της χώρας (δηλαδή πώς στο καλό θέλατε να τις αποκαλέσουμε; Αφού αυτό ακριβώς ήταν!).

ΟΣΜΩΣΗ ΚΑΒΑΛΑ ΣΤΑ ΠΑΠΙΑ

Από αριστερά προς τα δεξιά:

(1) Φεβρουάριος 2004. Η ανοικτή συνέλευση «Κούριερ στο μπτρο-πολιτικό εργοστάσιο» οργανώθηκε κατά βάση από την αυτόνομη ομάδα Carthago. Η βασική μέθοδος ήταν η εργατική έρευνα: είκοσι συνεντεύξεις με κούριερ και ιδιοκτήτες συνεργείων χρησιμοποιήθηκαν ως η βασική πηγή.

(2) Ιούνιος 2004. Η Λέσχη Κατασκόπων του 21ου αιώνα εξέδωσε πέντε από αυτές τις συνεντεύξεις. Όπως διαβάζουμε εκεί, οι συντελεστές της εκδήλωσης δούλευαν ως κούριερ.

(3) Φεβρουάριος 2005. Η εργατική ομάδα Caballeros οργανώνει διαδήλωση στο κέντρο της Αθήνας. Ήταν οι πρώτες διαδηλώσεις εργατών κούριερ στην ιστορία της χώρας. Τα πολύχρωμα τρίγωνα σημαία νομίζουμε ότι προέρχονταν από κάποιο συνειρμό που περιελάμβανε μεσαιωνικούς ιππότες. Το δημοφιλέστερο από τα συνθήματα ήταν «δεν είμαστε παιδιά – δεν είμαστε παπιά – είμαστε εργάτες – γαμώ τ' αφεντικά». Είχε βγει κατευθείαν από τις συνεντεύξεις.

(4) Φανταστείτε τώρα τι μπορούσε να κάνει η διαδικασία στα κεφάλια των αυτόνομων που είχαν τη δυνατότητα να συμμετάσχουν και στα τρία. Και για να μην το φαντάζεστε, σας το λέμε ευθέως: η δουλειά με το μηχανάκι και η καθημερινή εμπειρική γνώση της πόλης που προσέφερε, συνδυάστηκε με την εμπειρία της «εργατικής έρευνας», τη συνειδητοποίηση ότι μπορεί να υπάρχει ένα είδος συλλογικής «γνώσης από τα κάτω», και κατέληξε στη βασική μέθοδο οργάνωσης και δράσης των antifa πυρήνων που έκαναν την εμφάνισή τους την ίδια περίοδο. Με εξαιρετική επιτυχία: για χρόνια ανακαλύπταμε ροζ κάντιλακ καβάλα στα παπιά μας.

Άρα: η ανάδυση ενός νέου οργανωτικού οδηγούσε τους αυτόνομους σε διαρκή τριβή, τόσο αναμεταξύ τους, όσο και με ανεξερεύνητα πεδία του κοινωνικού. Η διαδικασία μπορούσε να κάνει θαύματα.

επικοινωνίας των αυτόνομων και συντονισμού των μυαλών.

Antifa πυρήνες, γυναικείες ομάδες, Caballeros, Λέσχη Κατασκόπων και Συνέλευση Εναντίον στην Ειρήνη. Αυτές οι δομές περιελάμβαναν δεκάδες, για να μην πούμε εκατοντάδες, οργανωμένους συντρόφους και συντροφισσών. Παρήγαγαν γνώση και πρωτοβουλίες με το καντάρι. Έφερναν τους αυτόνομους σε επαφή με πλήθος υποκειμένων με τα οποία ουδέποτε είχαν σχετιστεί στο παρελθόν. Και άνοιγαν απρόβλεπτες πολιτικές δυνατότητες: οι διαδηλώσεις των Caballeros συγκέντρωναν έως οκτακόσια μηχανάκια και είχαν προβληματίσει σφόδρα το ΚΚΕ, που απεργαζόταν την καταστροφή μας, με τρόπους που τελικά αποδείχθηκαν επιτυχημένοι.¹ Η πρώτη antifa διαδήλωση το 2006, συγκέντρωσε περίπου χίλιους διαδηλωτές, πολλοί εκ των οποίων ήταν μαθητές, υπό το άνω ποταμών σύνθημα «ποτέ ξανά 4η Σεπτέμβρη». Είχε προπαγανδιστεί από τον ραδιοφωνικό σταθμό «Κόκκινο» του τότε «Συνασπισμού»² – οι αριστεροί δεν μας είχαν ζητήσει την άδεια για να μας διαφημίσουν, αλλά προφανώς ενδιαφέρονταν για την πάρτη μας τουλάχιστον όσο και το ΚΚΕ. Εκτός κομμάτων, η λέξη antifa γραφόταν σε τοίχους και θρανία – σταδιακά γινόταν τμήμα της καθομιλουμένης. Οι ιδέες των γυναικείων

Οι γυναικείες ομάδες ήταν ένα ειδικό χαρακτηριστικό των αυτόνομων. Η ιδέα ότι γυναίκες θα μπορούσαν να φτιάξουν ομάδες δίχως την παρουσία αντρών, είχε προκύψει κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του '90, εν τω μέσω αντιπαράθεσεων περί «άτυπης ιεραρχίας». Είχε συναντήσει σφοδρές αντιδράσεις, αλλά είχε επικρατήσει, οδηγώντας στη σύσταση και λειτουργία αποκλειστικά γυναικείων ομάδων. Οι γυναικείες ομάδες εμπλουτίζαν την έμφυλη σύνθεση των αυτόνομων σε βαθμούς πρωτοφανείς για αντιεξουσιαστές, γεγονός που είχε καταπληκτικά θετική επίδραση στις συμπεριφορές και στο γενικότερο κλίμα. Επίσης, με την προίκα του ανήκουστου θέματός τους, οι γυναικείες ομάδες ήταν οι πρώτες που αναμετρήθηκαν με την άτυπη ιεραρχία, όχι με όρους καταγγελίας, αλλά με όρους αυτοβελτίωσης. Δηλαδή, μπορούσαν να εισάγουν καινοφανείς ιδέες που αποδεικνύονταν πολύτιμες και για τους υπόλοιπους. Η ύπαρξη γυναικείων ομάδων έφερε τους αυτόνομους σε συστηματική επαφή με την ιδέα του νοικοκυριού ως απλήρωτη γυναικεία εργασία, εμπλουτίζοντας και νομιμοποιώντας την ταξική ανάλυση για όλους μας και μια για πάντα. Η ύπαρξη γυναικείων ομάδων έβαλε την κριτική της καπιταλιστικής τεχνολογίας στο επίκεντρο απευθείας και με πρακτικά αποτελέσματα. Με τέτοιες συνεισφορές, οι γυναικείες ομάδες, όχι μόνο απάλυναν τα συνήθη προβλήματα των αυτόνομων ομάδων, αλλά εξασφάλιζαν ειδικό –και πολύτιμο– ρόλο για τον εαυτό τους, άρα και σημαντικό ειδικό βάρος στο εσωτερικό. Μέχρι το 2004, οι γυναικείες ομάδες ήταν η ουσιαστικότερη προσπάθεια των αυτόνομων να προσεγγίσουν δημιουργικά την άτυπη ιεραρχία – και αυτή που είχε τα σημαντικότερα πρακτικά αποτελέσματα.

Η Λέσχη Κατασκόπων του 21ου αιώνα, αποκαλούσε τον εαυτό της «υποδομή αυτομόρφωσης». Και όντως, η κατάληψη της Λέσχης ήταν ένας τόπος όπου οργανώνονταν οι γνώσεις και δεξιότητες που εν τω μεταξύ παράγονταν από τη λειτουργία των υπόλοιπων σχημάτων της αυτονομίας. Η Λέσχη δίδασκε πώς να διαβάζει κανείς εφημερίδες, μαζεύοντας παλιά φύλλα, οργανώνοντάς τα σε χαρτόκουτα και βάσεις δεδομένων, και χρησιμοποιώντας τα για τους σκοπούς εκδηλώσεων και περιοδικών (το 2005 οι αυτόνομοι εξέδιδαν τέσσερα περιοδικά, χώρια τα έντυπα δρόμου). Η Λέσχη δίδασκε πώς να εκδίδει κανείς βιβλία, από τις εκδοτικές στρατηγικές, έως τη μετάφραση, την επιμέλεια, το στήσιμο και τη διανομή. Εκτός που οδηγούσε στην έκδοση κειμένων που ειδάλλως δεν θα υπήρχαν στα ελληνικά, η λειτουργία της Λέσχης Κατασκόπων κατασκεύαζε πολιτικά στελέχη με έκκεντρο τρόπο: επιτρέποντας σε νεαρούς και νεαρές να αναλώσουν απεριόριστες ώρες δωρεάν εργασίας οι οποίες λειτουργούσαν και ως απεριόριστες ώρες πρακτικής άσκησης στη γραφή και την ανάγνωση.

Τέλος, αντιμέτωποι με την αποτυχία των ανομολόγητων στρατηγικών ηγεμονίας των μεγαλύτερων και τη συνεπαγόμενη αδυναμία αναπαραγωγής των Μητροπολιτικών Συμβουλίων που περιγράψαμε στο πρώτο κεφάλαιο, οι αυτόνομοι είχαν στήσει μια συνέλευση όπου συμμετείχαν περίπου όλοι και όλες. Ονομαζόταν «Συνέλευση Εναντίον στην Ειρήνη», και παρότι δεν μπορεί να πιστωθεί καινοτομίες ανάλογες των άλλων σχημάτων, παρέμενε η μεγαλύτερη σε πλήθος μάζωξη των αυτόνομων. Επίσης, το θέμα της, που ήταν η αντίθεση στη συμμετοχή του ελληνικού κράτους στον παγκόσμιο πόλεμο (ε.), ήταν καίριο για την κατανόηση της συγκυρίας, αλλά και το πιο ανεξιχνίαστο από τα θέματα με τα οποία μπορούσε και έπρεπε να αναμετρηθεί ένας τίμιος αντιεξουσιαστής εν έτει 2005. Η Συνέλευση Εναντίον στην Ειρήνη λειτουργούσε ως άτυπο πεδίο

ομάδων ήδη παρήγαγαν την υπόκωφη επίδραση που αργότερα θα συνεισέφερε στην έκρηξη του αριστερού φεμινισμού.

Κι ενώ όλα ετούτα άνηθιζαν, οι αυτόνομοι έκαναν... σε τελική ανάλυση το εφικτό – αλλά και το πλέον καταστροφικό: επέμειναν μέχρι τέλους ότι η «πραγματική» οργανωτική τους δομή ήταν αυτό που αποκαλούσαν «αυτόνομες πολιτικές ομάδες».

3. Η «αυτόνομη πολιτική ομάδα» – ή η οργανωτική κατάσταση όπως τη φαντάζονταν οι αυτόνομοι

Ο τρόπος με τον οποίο οι αυτόνομοι (έλεγαν ότι) αντιλαμβάνονταν τις «αυτόνομες πολιτικές ομάδες» εν έτει 2005, μπορεί να εντοπιστεί εύκολα, γιατί το έχουν πει δημοσίως. Τον Σεπτέμβριο του 2005, «έξι πολιτικές ομάδες που δρουν στη Θεσσαλονίκη και την Αθήνα», «ύστερα από συζητήσεις που ξεκίνησαν πριν ακριβώς τρία χρόνια», προχώρησαν «στη δημιουργία της Ομοσπονδίας Αυτόνομων Ομάδων – με το όνομα Federa(c)tion». Η επίσημη γνώμη των αυτόνομων για την «αυτόνομη πολιτική ομάδα», βρισκόταν στην προτελευταία σελίδα:

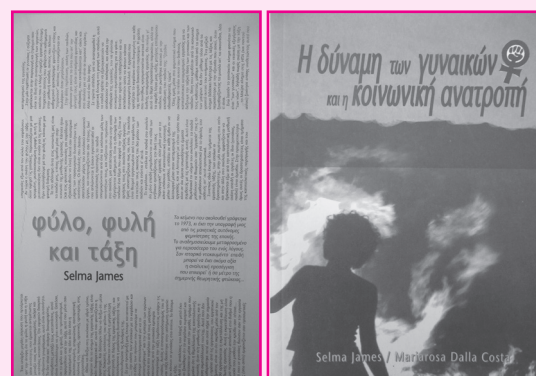
Αν θεωρείται γενικά παραδεκτό πως η αυτοοργανωμένη πολιτική συλλογικότητα είναι πολλαπλασιαστής των δυνατοτήτων, θεωρητικών και πρακτικών, των ατόμων που τη συναποτελούν, προτείνουμε τώρα μέσα απ' την δημιουργία της Ομοσπονδίας Αυτόνομων Ομάδων πως η συλλογικότητα των συλλογικοτήτων είναι ένας πολλαπλασιαστής δεύτερης τάξης.³

Κι αφού οι δυνατότητες θα υψώνονταν στο τετράγωνο,⁴ η σχέση με τα σχήματα που είχαν εν τω μεταξύ συσταθεί ήταν η αναμενόμενη: «αναθέτουμε στους εαυτούς μας την υποχρέωση να υποστηρίξουμε υλικά, ηθικά, πολιτικά, τις συλλογικότητες, ή και τα άτομα που, συμεριζόμενα τις αρχές και τους σκοπούς [της Federa(c)tion], αγωνίζονται οπουδήποτε στην Ελλάδα».⁵

Στις ανθρώπινες σχέσεις, όταν κάποιος διατείνεται ότι διαθέτει τις δικές σου δυνατότητες στο τετράγωνο, αλλά παρόλ' αυτά θέλει να σε «υποστηρίξει υλικά και ηθικά», συνήθως το σωστό είναι να το βάλεις στα πόδια. Στους αυτόνομους του 2005, ωστόσο, το πράγμα δεν φαινόταν καθόλου ανησυχητικό. Ο εφησυχασμός αναγόταν στον τρόπο με τον οποίο αντιλαμβάνονταν την «αυτόνομη πολιτική ομάδα». Όπως είδαμε και στο πρώτο κεφάλαιο, η «αυτόνομη πολιτική ομάδα» ήταν ο τρόπος με τον οποίο οι αυτόνομοι είχαν επιβιώσει από την έρημο της δεκαετίας του '90. Η «αυτόνομη πολιτική ομάδα» εννοούνταν ως ένα ολιγομελές σχήμα που είχε τις δικές του συζητήσεις, τις δικές του απόψεις και τη δική του αυτόνομη δράση. Τέτοιες «αυτόνομες ομάδες» μπορούσαν να σχετίζονται μεταξύ τους αποκλειστικά μέσω «συνελεύσεων ομάδων και ατόμων», όπου κάθε ομάδα είχε χρέος να τοποθετείται ως ομάδα. Τα μέλη μίας ομάδας δεν συζητούσαν με μέλη άλλων ομάδων «τα ζητήματα της ομάδας τους». Οι ομάδες είχαν βαρύτερο λόγο από τα άτομα, τουλάχιστον θεωρητικά.

Τέτοιες συνθήκες μπορεί και να φαίνονται κάπως παράδοξες σήμερα. Πάντως, είχαν βρεθεί στο επίκεντρο του οργανωτικού μας από καλώς εννοούμενη αντιεραρχική διάθεση. Όπως είδαμε, οι αυτόνομοι χαρακτηρίζονταν από μπόλικη «άτυπη ιεραρχία» και των δύο ειδών. Η λύση της «αυτόνομης πολιτικής ομάδας» είχε προκύψει, όχι από σχέδιο, αλλά έπειτα από σφοδρές και υπόκωφες συγκρούσεις των 90s γύρω από αυτή την «άτυπη ιεραρχία» και την «αντιμετώπισή» της. Αυτό που είχε διαμορφωθεί – ξαναλέμε: όχι μέσω σχεδίου, αλλά μέσω σύγκρουσης – ήταν η μάζωξη των νεότερων δίχως τη συμμετοχή των μεγαλύτερων, και των γυναικών δίχως τους άνδρες. Ας σημειώσουμε, μάλιστα, ότι αυτός ο διαχωρισμός δεν ήταν δίχως τα οφέλη του. Το περιβάλλον της μικρής ομάδας επιτρέπει στους ντροπαλούς να μιλήσουν. Διάφοροι αναγκάζονται να αναλάβουν ευθύνες που ειδόλλως δεν θα αναλάμβαναν – γιατί το διακύβευμα της πολιτικής επιβίωσης είναι μαχαίρι στο λαιμό. Με άλλα λόγια, όταν οι άνθρωποι αφήνονται να κάνουν τα δικά τους λάθη, το αποτέλεσμα μπορεί να είναι εξαιρετικά παραγωγικό. Και όντως, οι νεότεροι αυτόνομοι που έβρισκαν καταφύγιο στην αυτόνομη πολιτική ομάδα, πολλές φορές μεταβάλλονταν θεαματικά, ατομικά και συλλογικά. Πολλές από τις «ανοιχτές συνελεύσεις» των Μητροπολιτικών Συμβουλίων είχαν προκύψει από αυτόνομες ομάδες.

Η ΔΥΝΑΜΗ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ – Η ΠΩΣ ΜΙΑ ΙΔΕΑ ΓΙΝΕΤΑΙ ΣΥΛΛΟΓΙΚΟ ΚΤΗΜΑ

Αριστερά η σελίδα 7 του περιοδικού *Midnight Rebel* #6, Μάιος 2004. Το κείμενο με τίτλο «φύλο, φυλή και τάξη» της Selma James, γραμμένο το 1973, έπιασε τέσσερις σελίδες. Για τους περισσότερους αυτόνομους ήταν η πρώτη επαφή με τις ιδέες περί φύλου και καπιταλισμού που είχαν παραχθεί στην Ιταλία της δεκαετίας του '70. Κατά τη Selma James, «η άποψη ότι το φύλο, η φυλή και η τάξη είναι οντότητες που έρχονται αντιμέτωπες σαν διαχωρισμένες, ακόμη και αντίπαλες καταστάσεις» είχε παραχθεί μέσω της παρακάραξης του έργου του Μαρξ από τη λευκή αρσενική αριστερά. Οπότε το έργο του Μαρξ και οι αντιλήψεις της αριστεράς περί εργασίας, κοινωνικών τάξεων και κεφαλαίου, χρειάζονταν μια... αναθεωρησούλα – που μόνο γυναίκες μπορούσαν να φέρουν εις πέρας! Ιστορική προσέγγιση των ιδεών – αποενοχοποίηση και επικαιροποίηση της ταξικής ανάλυσης – αποαριστεροποίηση και ανατίμηση του γυναικείου κινήματος – κλωτσιές στον Άλτουσερ από τα κάτω – παλιές λέξεις που αποκτούν νέες έννοιες. Πραγματική εγχείρηση εγκεφάλου σε τέσσερις σελίδες! Η οποία εγχείρηση ήταν βέβαια και ο στόχος των συντελεστών του περιοδικού.

Κοιτάξε τώρα δεξιά: το βιβλίο *Η δύναμη των γυναικών και η κοινωνική ανατροπή* εκδόθηκε το 2008 από την αυτόνομη γυναικεία ομάδα No Woman's Land. Οι γυναίκες της ομάδας είχαν οργανώσει τις συλλογικές τους απόψεις χρησιμοποιώντας αυτό το κείμενο. Είχαν μάθει να μεταφράζουν και να σελιδοποιούν βιβλία ακριβώς καθώς εξέδιδαν αυτό το κείμενο. Τελικά, το σέρβιραν στα μούτρα της ελληνικής αριστεράς, χάρη στην οποία η Ελλάδα παρέμενε μία από τις ελάχιστες χώρες όπου αυτό το κείμενο παρέμενε αμετάφραστο. Ταυτόχρονα, το σέρβιραν στα μούτρα των αντρών συντρόφων τους, οι περισσότεροι από τους οποίους δεν μπορούσαν καν να διανοηθούν πως θα μπορούσαν οι ίδιοι να έχουν φέρει εις πέρας ένα τέτοιο εγχείρημα. Δεν ήταν πια τέσσερις σελίδες σε ένα περιοδικό. Ήταν μια ομάδα γυναικών που διαμόρφωνε και υποστήριζε συλλογικές γνώμες. Γνώμες που φρόντιζαν να είναι εξαιρετικά χρήσιμες και για τους υπόλοιπους. Η δύναμη των γυναικών δε λες τίποτα!

Το οργανωτικό ζήτημα μπαίνει εδώ ιδιαιτέρως υπόκωφα. Δηλαδή: θα μπορούσαν οι –άντρες– συντελεστές του περιοδικού *Midnight Rebel* και οι γυναίκες της ομάδας No Woman's Land να θαυμάσουν τον τρόπο με τον οποίο οι συλλογικές γνώμες των αυτόνομων παράγονταν, υιοθετούνταν και άλλαζαν τον κόσμο ξεκινώντας από τα κεφάλια. Ή θα μπορούσαν να θεωρήσουν την ιδέα «τους» ατομικό προϊόν. Ας πούμε, η Selma James και η Mariarosa Dalla Costa επέλεξαν το δεύτερο, σε περιβάλλον κατάρρευσης των οργανωτικών δομών. Και επειδή οι ιδέες, τελικά, δεν είναι ατομικά προϊόντα, οι «ιδέες τους» έγιναν βορά των ακαδημαϊκών, ενώ κινηματικά παραμένουν πολύ πιο αβασάνιστες απ' όσο τους άξιζε. Επί του παρόντος, οι ίδιες ιδέες προσδιορίζουν τις ακαδημαϊκές συζητήσεις περί «τεχνητής νοημοσύνης» – με φρικτά αποτελέσματα.

ΦΥΛΟ ΚΑΙ ΤΑΞΗ

21 Δεκεμβρίου 2007. Αριστερά, κοινό μέλος των No Woman's Land, της Carthago, της Λέσχης Κατασκόπων και των Caballeros, μιλάει σε συγκέντρωση των Caballeros. Όχι μόνο ως γυναίκα, αλλά και ως courier. Προφανώς αυτοί που την άκουγαν ήταν κατά 90% αρσενικοί. Η άποψη ότι «το φύλο, η φυλή και η τάξη είναι οντότητες που έρχονται αντιμέτωπες σαν διαχωρισμένες, ακόμη και αντίπαλες καταστάσεις» δεχόταν έμπρακτη κριτική.

Κατά τα άλλα, ο λόγος για τον οποίο το κεντρικό πανό των Caballeros είχε αναρτηθεί πάνω στο κτίριο της ΓΣΕΕ, ή το παιχνιδάκι με το «12 Δεκέμβρη η διαδήλωση της ΓΣΕΕ, 21 Δεκέμβρη ώρα 21:00 η δική μας», αφορούν τη σχέση με την αριστερά. Και θα μείνουν ξεκρέμαστα – προς το παρόν δε νιώθουμε καθόλου ικανές να ασχοληθούμε με το ζήτημα.

το, νομοτελειακά αποκτά και ένα μεγάλο νούφαρο καταμεσής – ένα ή περισσότερα άτομα που συσσωρεύουν μικροεξουσίες του είδους που μπορεί να υπάρχει μόνο σε περιβάλλον μηδενικής ευθύνης και αλληλοτροφοδοτούμενης νωθρότητας. Τέτοια νούφαρα έχουν συμφέρον να βαθύνουν τον βάλτο – γιατί είναι το μοναδικό περιβάλλον εντός του οποίου μπορούν να ασκήσουν τις μικροεξουσίες τους. Και πάμε πάλι: ύφος και παράσημα αντί για εργασία, επιτελέσεις αντί για σαφήνεια, σιωπές με βαρύ νόημα ή φωνασκίες αναλόγως χαρακτήρα. Κομματικός πατριωτισμός εφαρμοσμένος στο επίπεδο των δέκα ατόμων. Η άτυπη ιεραρχία στα χειρότερά της.

Τέτοια ζητήματα ήταν οπωσδήποτε υπαρκτά στις ομάδες των αυτόνομων. Αποκρύπτονταν, όχι μόνο προς τα έξω, αλλά και στο εσωτερικό – γιατί, ελέω νούφαρων, οι αυτόνομες ομάδες, όσο περισσότερα εσωτερικά προβλήματα είχαν, τόσο αδυνατούσαν να δεχθούν κριτική και να ασκήσουν αυτοκριτική. Η έλλειψη αυτοκριτικής οδηγούσε σε περαιτέρω χαλάρωση της ατομικής συνέπειας και δέσμευσης. Ο φαύλος κύκλος μπορούσε να οδηγήσει ανεπιστρεπτί στη μετατροπή μιας «αυτόνομης ομάδας» σε βαθύ και ήσυχο βάλτο.

Οι σχετικές αντιφάσεις ήταν υπόκωφες αλλά ισχυρές. Από τη μια οι μεγάλοι είχαν αποσυρθεί στο περιοδικό *3η Γενιά* και αργότερα στο διάδοχο περιοδικό *Midnight Rebel*· γιατί οι νεότεροι δεν άντεχαν την άτυπη εξουσία τους. Από την άλλη, η γνώμη της αυτόνομης ομάδας ήταν ιερή – ακριβώς γιατί είχε παραχθεί δίχως τη βαριά σκιά της άτυπης ιεραρχίας. Επειδή όμως οι μεγάλοι ήταν τέτοιοι που μπορούσαν να βγάξουν περιοδικό κάθε μήνα, και επειδή, κατά όχι και τόσο περίεργο τρόπο, οι απόψεις του περιοδικού αποδεικνύονταν πολύ πιο έγκυρες από τις απόψεις των ομάδων, η κυκλοφορία του περιοδικού λειτουργούσε ως Δαμόκλειος Σπάθη: στις αρχές του μήνα υπήρχε σοβαρή πιθανότητα η ιερή γνώμη να αποδειχθεί τελείως φόλα. Τον Σεπτέμβριο του 2001, η καθόλα αξιοσέβαστη αυτόνομη ομάδα Carthago υποδέχθηκε το χτύπημα στους δίδυμους πύργους γράφοντας σε τοίχους το σύνθημα «οι Βαλκάνιοι Προλετάριοι θα χτυπούσαν τον Πύργο των Αθηνών». Η δαμόκλειος σπάθη κατέπεσε εντός ολίγων ημερών: το περιοδικό *3η Γενιά* κυκλοφόρησε με τη φράση «το κυνήγι της τρομοκρατίας θα είναι η αφορμή της ενδοκαπιταλιστικής αναμέτρησης».⁶

Μ' αυτά και μ' αυτά, οι αυτόνομες ομάδες γρήγορα μάθαιναν να διαφυλάττουν την «αυτονομία» τους με τρόπο που οι αριστεροί θα αποκαλούσαν «σεχταριστικό»: συνήθιζαν να αποκρύπτουν τις εσωτερικές συζητήσεις τους και τις γνώμες που διαμόρφωναν εκεί, έως ότου αυτές αποκαλύπτονταν κατά τη διάρκεια των «συνελεύσεων ομάδων και ατόμων», συνήθως ως παλιό καλό μουλάρωμα. Τα αποτελέσματα ήταν εξόχως ανησυχητικά. Ήδη από το 2003, οι «αυτόνομες ομάδες», όσο λιγότερο δραστήριες ήταν, όσο αδυνατούσαν να διακρίνουν στρατηγικές κατευθύνσεις, τόσο έτειναν να αναπτύσσουν σκληρό κομματικό πατριωτισμό και τάσεις μυστικοπάθειας. Οι ζυμώσεις μεταξύ των μελών διαφορετικών ομάδων συρρικνώνονταν, τόσο σε πλήθος όσο και σε βάθος. Η έλλειψη εμπιστοσύνης караδοκούσε. Τα χούγια και οι κίνδυνοι προέκυπταν απευθείας από τον τρόπο με τον οποίο τα μέλη των ομάδων αντιμετώπιζαν την «άτυπη ιεραρχία»: όχι σαν κίνητρο και οδηγό αυτοβελτίωσης, αλλά σαν κακό τριπ που μπορεί να ξεπεραστεί μέσω περίτεχνης οργανωτικής απομόνωσης.

Και τώρα μπορούμε να επιστρέψουμε στην Ομοσπονδία Αυτόνομων Ομάδων Federa(c)tion, με ημερομηνία ίδρυσης Σεπτέμβριο του 2005. Έξι αυτόνομες πολιτικές ομάδες. Μέλη των οποίων συμμετείχαν σε μια οργανωτική κοσμογονία. Οι οποίες επίσης είχαν κάτι προβληματάκια κρυψίνοιας, βολέματος και έλλειψης αυτοκριτικής. Των οποίων όμως η γνώμη ήταν ιερή και εσωτερικώς παραγόμενη. Αυτές οι ομάδες, πολύ λογικά, είχαν χρειαστεί τρία χρόνια συζητήσεων προτού αποφασίσουν ότι «βάση της ομοσπονδίας, υποκείμενο λόγων και έργων, υποκείμενο των αποφάσεών της είναι οι αυτόνομες πολιτικές ομάδες»⁷

Ε, αυτό δεν πήγε πολύ καλά.

4. Η Federa(c)tion σε δράση

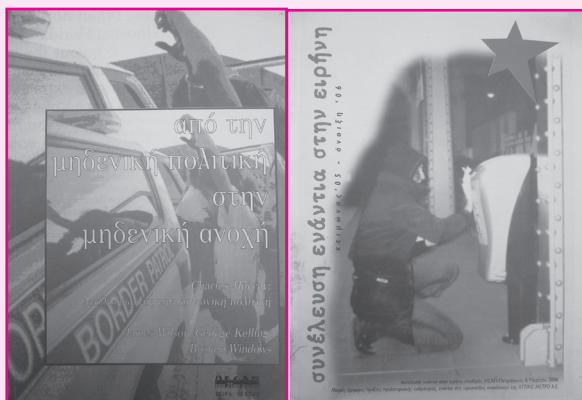
Το 2005, η Federa(c)tion ήταν η ευρύτερη μάζωξη αυτόνομων στην Ελλάδα, τόσο σε πλήθος, όσο και σε γεωγραφική εμβέλεια, αφού περιελάμβανε και μία ομάδα από τη Θεσσαλονίκη και ετοιμαζόταν να συμπεριλάβει και μία από την Πάτρα. Είχε συγκεντρώσει τους μεγαλύτερους, τόσο σε ηλικία, όσο

Υπήρχαν όμως και προβλήματα. Στη συντριπτική τους πλειοψηφία, προέκυπταν από τη στρεβλή κατανόηση της άτυπης ιεραρχίας-ως-πρακτικής με την οποία ξεκινήσαμε αυτό το κεφάλαιο. Πράγματι, η λειτουργία της αυτόνομης ομάδας ως αντίδοτο της «άτυπης ιεραρχίας», μπορούσε να γίνει αντιληπτή και με διαφορετικό τρόπο. Αν κάποιος αρνείται να αναμετρηθεί με την άτυπη ιεραρχία που πηγάζει από την εμπειρία, τη συγκρότηση και την αφοσίωση και προτιμά να αντιλαμβάνεται την άτυπη ιεραρχία αποκλειστικά ως αυθαίρετη επιστράτευση δύναμης, ύφους και κακών τρόπων, η διέξοδος που ανοίγει είναι εύκολη και απασπλη: η φαντασίωση ότι το «ζήτημα της άτυπης ιεραρχίας» μπορεί να επιλυθεί αποκλειστικά στο επίπεδο των δομών, δηλαδή δίχως καμία ανάγκη αλλαγής του –ατομικού και συλλογικού – εαυτού.

Πολύ λογικά, στο εσωτερικό των αυτόνομων, οι δύο αντιλήψεις περί άτυπης ιεραρχίας εφαρμόζονταν ταυτόχρονα, με τα αναμενόμενα αποτελέσματα. Από τη μια, τα μέλη των αυτόνομων ομάδων που προσανατολιζόνταν στην αυτοβελτίωση, βρίσκονταν μπροστά στον κόσμο δυνατοτήτων που άνοιγε η συμμετοχή τους στα νέα οργανωτικά σχήματα. Πολλά από αυτά τα μέλη συμμετείχαν ταυτόχρονα σε γυναικείες, εργατικές, αυτομορφωτικές και αντιφασιστικές ομάδες σε διάφορους συνδυασμούς. Λειτουργούσαν ως δίαυλος επικοινωνίας και διάχυσης της σχετικής πολιτικής τεχνογνωσίας, και μάθαιναν να εργάζονται για γενικούς στόχους πέρα από τα όρια της κάθε ομάδας ξεχωριστά.

Παράλληλα, υπήρχε και η ακριβώς αντίθετη νοοτροπία: όσο περισσότερο οι αυτόνομες ομάδες απέκλειαν την προοπτική ατομικής και συλλογικής αυτοβελτίωσης, τόσο αδυνατούσαν να ξεπεράσουν τα φράγματα που έθεταν η ελλιπής εμπειρία και η ελλιπής δέσμευση των μελών τους. Στις κακές τους στιγμές, ταλανίζονταν από ζητήματα όπως οι απουσίες, η αδυναμία προσέλευσης στην προαποφασισμένη ώρα και πάνω απ' όλα η πρόχειρη αντίληψη του κόσμου, συνεπώς η διαρκής δυστοκία στην ανάληψη πρωτοβουλιών. Ακόμη χειρότερα, αλλά πολύ φυσιολογικά, αυτές οι ελλείψεις λειτουργούσαν ως φαύλος κύκλος παραγωγής νέων άτυπων ιεραρχιών, ακόμη χειρότερων από τις παλιότερες: μια ομάδα που μετατρέπεται σε βάλ-

ΑΠΟ ΤΙΣ ΙΔΕΕΣ ΣΤΙΣ ΠΡΑΞΕΙΣ

Στα αριστερά, η Λέσχη Κατασκόπων του 21ου αιώνα εκδίδει το κείμενο «Σπασμένα τζάμια» των μπατασοειδικών Wilson & Kelling. Ιούνιος 2003. Εν έτει 2003, η ιδέα ότι οι αντιεξουσιαστές πρέπει να διαβάσουν αυτά που λένε οι μπάτσοι, ήταν τόσο ριζοσπαστική, που συναντούσε σφοδρές αντιδράσεις. Ήταν βέβαια ορθή: η συγκεκριμένη έκδοση ακόμη αποτελεί οδηγό για όποιον ενδιαφέρεται να μιλήσει περί δημόσιας τάξης.

Στα δεξιά: Μάρτιος 2006. Μέλος της Λέσχης Κατασκόπων και της Συνέλευσης Ενάντια στην Ειρήνη επιτίθεται σε έναν από τους νέους σταθμούς του μετρό με αυτοκόλλητα. Η ιδέα ήταν ότι θα επισκεπτόμαστε τις «φυσαλίδες ασφάλειας» του μετρό, που μόλις είχαν κατασκευαστεί, τρώγοντας τυρόπιτες, καπνίζοντας και μαγαρίζοντας. Η σχέση αυτής της πρακτικής με την έκδοση της Λέσχης δεν χρειάζεται ανάλυση.

και σε κινηματική εμπειρία. Και διαπνεόταν από τον ανάλογο ενθουσιασμό: επιτέλους οργάνωση! Πράγματι, εκτός από τα αρνητικά, η Federaction είχε κληρονομήσει τα θετικά των αυτόνομων όπως τα περιγράψαμε σε προηγούμενες ενότητες: καλή κατανόηση της ιστορικής συγκυρίας, τεχνογνωσίες του δρόμου, συλλογικές γνώμες, δυνατότητες μόνιμης οργάνωσης.

Και όντως, η αρχή του 2005 ήταν πολλά υποσχόμενη. Η αφίσσα «οι βόμβες στο ψαχνό είναι κρατικές δουλειές» έλεγε αυτό που θα έπρεπε να έχει ειπωθεί αμέσως μετά την πτώση των δίδυμων πύργων. Συνοδευόταν από μια 16σέλιδη προκήρυξη με το ίδιο θέμα, που τυπώθηκε και μοιράστηκε σε είκοσι χιλιάδες αντίτυπα. Το 2006, η Federa(c)tion συνέχισε με μια καμπάνια ανάλογου μεγέθους και θέμα τις κρατικές χρήσεις του αντιμουσουλμανικού ρατσισμού. Τόσο τα μεγέθη, όσο και η εγκυρότητα των απόψεων φαινόταν εξόχως ικανοποιητικά.

Κι όμως, ακόμη και το 2006, οι απαρχές της σφοδρής κρίσης που ακολούθησε ήταν ήδη εμφανείς. Το πλέον ορατό ήταν το δομικό υπόβαθρο της κρίσης. Δηλαδή, σας το λέμε στα ίσα: ακόμη και δίχως τα προβλήματα του αλληλοτροφοδοτούμενου βαλτώματος που συζητήσαμε στην προηγούμενη ενότητα, η συζήτηση μεταξύ «αυτόνομων ομάδων» που διαθέτουν ειλημμένες συλλογικές αποφάσεις, είναι απλά αδύνατη.

Η ομοσπονδία έξι τέτοιων ομάδων ήρθε άμεσα αντιμέτωπη με το ζήτημα. Και επέλεξε να το αντιμετωπίσει με τρόπο που ήταν περισσότερο τεχνικός παρά πολιτικός. Δηλαδή, οι αυτόνομες ομάδες, που συζητούσαν ζητήματα από τον παγκόσμιο πόλεμο μέχρι τη διεξαγωγή εκδηλώσεων και την αφισκοκόλληση, θα βρίσκονταν σε διαρκή αλληλογραφία – εκδοχή που ήταν νοητή αποκλειστικά και μόνο λόγω της πρόσφατης ανάδυσης του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου⁸

Το πράγμα φαινόταν –και ακόμη φαίνεται– πολύ λογικό, οπότε πρέπει να σας δώσουμε ένα δείγμα ώστε να πιάσετε το ζήτημα, ζητώντας προκαταβολικά συγνώμη:

Μπορεί να σας φαίνεται ότι αργήσαμε πολύ να απαντήσουμε στο γράμμα [της ομάδας Α] που ζητούσε συνδρομή από το ταμείο της fed στα έξοδα της ανοιχτής συνέλευσής τους, αλλά [...] μας προέκυψαν μια σειρά από απορίες σχετικά με τις αποφάσεις που αφορούν τις ανοιχτές συνελεύσεις.

Για να μην αγχώσουμε [την ομάδα Α] με τα μπερδέματα μας, απαντάμε ΝΑΙ, να δοθεί μια ενίσχυση 100 ευρώ από το ταμείο της fed για να καλυφθεί το κόστος της ανοιχτής συνέλευσης. [...]

Από και πέρα έχουμε τις εξής απορίες και παρατηρήσεις [...]:

- Η απόφαση που πήραμε στην ολομέλεια λέει ότι «οι ομάδες που προετοιμάζουν ανοιχτές συνελεύσεις καλύπτουν μόνες τους το κόστος. Σε περίπτωση που δεν μπορούν να καλύψουν το κόστος, ζητούν συνδρομή από τη federaction, εξηγώντας τους λόγους». [...]

Το πρώτο σκέλος είναι το γενικό πνεύμα που αφορά την οργάνωση των ανοιχτών συνελεύσεων, ενώ το δεύτερο αφορά τις κατ' εξαίρεση περιπτώσεις (εφόσον το «δεν μπορούν» δεν μπορεί παρά να είναι η εξαίρεση). Μ' άλλα λόγια, η ομάδα [...] μόνο αν υποφέρει από δριμύεια φτώχια ή σχεδιάζει κάτι ακριβό μεν απαραίτητο δε, τότε μπορεί να ζητήσει τη συνδρομή της fed (κι εννοείται ότι οι πολυτέλειες καλύπτονται από την ομάδα, όπως καλή ώρα η τετράχρωμη αφίσσα που θέλουν οι σύντροφοι [της ομάδας Β], στο γράμμα των οποίων δεν καταλάβαμε αν κάνουν χιούμορ ή σοβαρολογούν).

- Ρωτάμε λοιπόν: Τι είδους και μέχρι ποίου ύψους «δεν μπορούν» καλύπτει η fed; Για να 'χετε ένα παράδειγμα, μιλώντας «έξω καρδιά», στο κόστος της ανοιχτής συνέλευσης [της ομάδας Α] εμείς δεν βρήκαμε κάτι το «εξαιρετικό». Ήταν σχεδόν ίδια με όσα έχουμε δώσει εμείς στις προηγούμενες (λίγες, είν' η αλήθεια) ανοιχτές συνελεύσεις μας [...]

- Διαπιστώσαμε [και] το εξής: υπάρχουν διαφορετικές προσεγγίσεις στο τι σημαίνει «ανοιχτή συνέλευση» [...]

Αυτό που λέτε ήταν το δομικό υπόβαθρο της κρίσης. Προέκυπτε κατευθείαν από την επιλογή της οργάνωσης σε «αυτόνομες πολιτικές ομάδες» που θα συζητούσαν πρώτα στο εσωτερικό τους και μόνο κατόπιν αναμεταξύ τους. Εδώ έχουμε μια πρακτική εφαρμογή: η ομάδα Α είχε ζητήσει λεφτά. Η ομάδα Β είχε κάνει ακατανόητο χιούμορ. Η ομάδα Γ είχε καθυστερήσει να απαντήσει γιατί συζητούσε πώς να εκφράσει τη διαφωνία της και αν το χιούμορ ήταν όντως χιούμορ. Εν τω μεταξύ, όμως, είχε ανακαλύψει το λεπτό ζήτημα του «τι σημαίνει ανοιχτή συνέλευση» και το περιέγραφε (δεν παραθέτουμε γιατί σας λυπόμαστε). Απέμενε τώρα οι άλλες πέντε ομάδες να ερμηνεύσουν τις ευγενικές διατυπώσεις, να συζητήσουν όλα τα ζητήματα και να απαντήσουν γραπτώς με τη σειρά τους. Προσέχοντας ώστε αυτές οι συζητήσεις να μην τις αποσπάσουν από την αυτόνομη δράση τους. Πράγμα δύσκολο, γιατί σε περιβάλλον βάθλου το εσωτερικό μιμνήρισμα αποκτά απόκοσμη γοητεία.

Κι έτσι, σε μόλις τέσσερις μήνες, από τις 13 Φεβρουαρίου του 2006, έως τις 11 Ιουνίου του 2006, η αλληλογραφία μεταξύ των ομάδων μέτρησε 183 σελίδες.⁹ Τους επόμενους 4 μήνες μέτρησε μόνο 85 σελίδες – από τη μια γιατί είχε μεσολαβήσει ο Αύγουστος, κι από την άλλη γιατί τα νεύρα είχαν αρχίσει να εξαντλούνται.¹⁰ Όλα αυτά σε περιβάλλον εμπιστοσύνης, συμφωνίας και καλών προθέσεων, όπως είναι εμφανές από το αρχικό «βεβαίως να πάρει [η ομάδα Α] τα 100 ευρώ».

Φαίνεται πάντως πως η καταφανής δυσλειτουργία του περιβάλλοντος συμφωνίας χτύπησε καμπανάκια για το τι θα γίνει σε περιβάλλον διαφωνίας. Σε απάντηση, οι αυτόνομοι επέλεξαν ένα από τα πρώτα τους ζητήματα να είναι «το καταστατικό». Σύμφωνα με αυτή την ιδέα, η Federaction θα διέθετε έναν τρόπο λήψης αποφάσεων με ψηφοφορία. Σε περίπτωση διαφωνίας, οι αυτόνομες ομάδες θα συζητούσαν, προφανώς με τον τρόπο που μόλις περιγράψαμε. Τελικά όμως θα μπορούσαν να γλυτώσουν από την τρέλα, ψηφίζοντας και λαμβάνοντας αποφάσεις με σχετική πλειοψηφία. Ήταν μια προσπάθεια τεχνικής επίλυσης ενός πολιτικού προβλήματος. Οι αυτόνομοι προσπαθούσαν να προσχεδιάσουν έναν τρόπο λειτουργίας σε περιβάλλον έλλειψης εμπιστοσύνης και διαρκούς διαφωνίας. Εθε-

λοτυφλούσαν μπροστά στις πραγματικές πηγές των προβλημάτων τους, που ήταν η αδυναμία διαχείρισης των διαφορετικών βαθμών εμπειρίας, δέσμευσης και αφοσίωσης και η αδυναμία συλλογικής αφομοίωσης των διδαγμάτων που προέκυπταν από τις νέες οργανωτικές δομές. Αν τα κατάφερναν, θα καθιστούσαν τη διαφωνία μόνιμη δυνατότητα και κανονικό τρόπο λειτουργίας.

Αλλά δεν πρόλαβαν. Ακολούθησε η συζήτηση έξι αυτόνομων ομάδων περί των συγκεκριμένων άρθρων του καταστατικού. Που τη θυμόμαστε ακόμη με τρόμο, και τα αποτελέσματα της οποίας ουδέποτε εφαρμόστηκαν. Μέχρι το 2009 η Federa(c)tion είχε διαλυθεί. Το ίδιο και οι υπόλοιπες δομές που περιγράψαμε.

Προφανώς δεν έφταιγε το καταστατικό.

Παρακάτω θα πούμε μια γνώμη για το τι έφταιγε και θα συνοψίσουμε τα τρία πρώτα κεφάλαια.

5. Νέες δυνατότητες σε παλιό κέλυφος

Στο επίπεδο της οργάνωσης, οι αυτόνομοι επιβίωσαν από τη σκληρή δεκαετία του '90 χρησιμοποιώντας ως σωσίβιο τη δομή που αποκαλούσαν «αυτόνομη πολιτική ομάδα». Η αυτόνομη πολιτική ομάδα προέκυψε μέσω σύγκρουσης γύρω από την «άτυπη ιεραρχία». Οι αυτόνομοι θα απάλυναν το ηλικιακό χάσμα και το χάσμα εμπειρίας μέσω οργανωτικής απομόνωσης. Κατά συνέπεια οι αυτόνομες πολιτικές ομάδες λειτουργούσαν με δύο όψεις. Η πρώτη όψη αντιστοιχούσε στην ερμηνεία της «άτυπης ιεραρχίας» ως οδηγού ατομικής και συλλογικής αυτοβελτίωσης. Η άλλη όψη αντιστοιχούσε στην άτυπη ιεραρχία ως αυθαίρετη εξουσία. Οι αυτόνομες ομάδες λειτουργούσαν ως περιβάλλον συλλογικής αυτοβελτίωσης, αλλά και ως αυτοτροφοδοτούμενος βάλτος. Όσον αφορά τις αντιλήψεις και συνεπώς τις στρατηγικές, οι σχετικές εργασίες είχαν ανατεθεί στο περιοδικό «3η Γενιά», η κυκλοφορία του οποίου λειτουργούσε ως τελική δοκιμή των απόψεων – και ενίοτε κατέληγε σε σιωπηρή επιδιόρθωση.

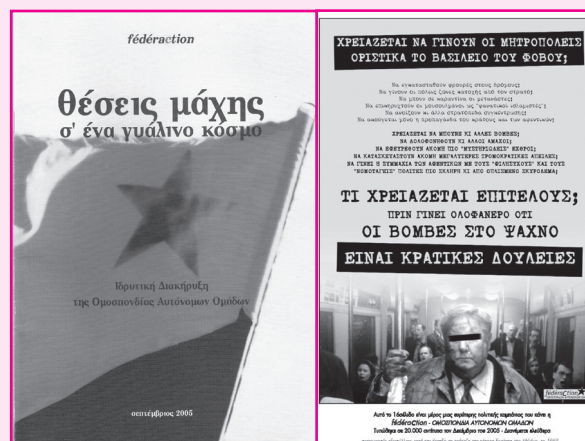
Το σχήμα αποδείχθηκε λειτουργικό. Έως το 2003, οι αυτόνομοι είχαν μάθει να καταλαβαίνουν στοιχειωδώς τον κόσμο, είχαν ανακαλύψει και υιοθετήσει την ταξική ανάλυση των Ιταλών αυτόνομων, περιλαμβανομένου του έμφυλου στοιχείου, και είχαν αναπτύξει σημαντική δρομίσια και οργανωτική τεχνογνωσία. Την ίδια στιγμή αντιλαμβάνονταν τον εαυτό τους ως τμήμα του «χώρου». Και μάλιστα ως το τμήμα που θα διέσωζε και τους υπόλοιπους από τις παιδικές τους ασθένειες. Οι στρατηγικές που αφορούσαν τη σχέση με την αριστερά παρέμεναν άρρητες: ήταν άγνωστες στους νεότερους, αλλά οπωσδήποτε υπαρκτές στα μυαλά των μεγαλύτερων.

Όπως είδαμε στο κεφάλαιο 1, μεταξύ του 2001 και του 2003, οι φιλοδοξίες των μεγαλύτερων δοκιμάστηκαν απέναντι στην καλπάζουσα ιστορική συγκυρία και απέτυχαν παταγωδώς. Η αποτυχία ουδέποτε συζητήθηκε – έγινε όμως σκληρά αντιληπτή ως αδυναμία αναπαραγωγής με τις έως τότε μεθόδους. Οπότε οδήγησε σε προσπάθειες ανακάλυψης νέων τρόπων αναπαραγωγής.

Το κρίσιμο τώρα: οι αντιλήψεις και οι πρακτικές των αυτόνομων είχαν διαμορφωθεί εντός μιας πρωτοφανούς ιστορικής συγκυρίας και ήταν οι πλέον κατάλληλες για την κατανόησή της. Την ίδια στιγμή, οι κρατικές στρατηγικές γεννούσαν τους εχθρούς τους. Επειδή αυτή η σπάνια σύμπτωση λειτουργούσε, οι νέες μέθοδοι αναπαραγωγής αποδείχθηκαν τόσο επιτυχημένες, που πολύ άμεσα έπαψαν να είναι «μέθοδοι αναπαραγωγής». Η επιτυχία των anti-fa πυρηνών, των γυναικείων ομάδων, της Λέσχης Κατασκόπων και των Caballeros ήταν οι πλέον ενδεικτικές στιγμές μιας γενικής άνθησης.

Όπως περιγράψαμε στα κεφάλαια 2 και 3, το 2005, οι αυτόνομοι βρίσκονταν με ένα ολοκαίνουργιο οργανωτικό που είχε δημιουργηθεί με κινητήρα την ορμή της ιστορικής συγκυρίας. Περιελάμβανε τέσσερα πρωτοφανή και ένα χρήσιμο: τους αυτόνομους αντιφασιστικούς πυρήνες, μια αυτόνομη γυναικεία ομάδα, μία αυτόνομη εργατική ομάδα, ένα αυτομορφωτικό εγχείρημα και μια γενική συνέλευση. Από αυτό το νέο οργανωτικό σχήμα, οι αυτόνομοι μπορούσαν να αποκτούν σχέσεις με αδιανόητα υποκείμενα, να εκδίδουν βιβλία και περιοδικά με αξιοσημείωτο πολιτικό βάρος και να ανακαλύπτουν τον πλούτο των έμφυλων ζητημάτων, δηλαδή τον κόσμο της

FEDERATION

Στα αριστερά η ιδρυτική διακήρυξη της ομοσπονδίας αυτόνομων ομάδων – Federa(c)tion, Σεπτέμβριος του 2005. Στα δεξιά, η πρώτη «καμπάνια», Δεκέμβριος του 2005. 20.000 16σέλιδα και 5.000 αφίσες. Οι αυτόνομοι προσπαθούσαν να χωρέσουν τις νέες τους δυνατότητες στο παλιό τους κέλυφος.

καπιταλιστικής αναπαραγωγής. Το 2005 οι αυτόνομοι μπορούσαν να φιλοδοξούν ότι θα αποκτήσουν σοβαρή επιρροή πέραν των Εξαρχειών.

Οπωσδήποτε, με τη σύσταση της Ομοσπονδίας Αυτόνομων Ομάδων, οι αυτόνομοι έκαναν το προφανές. Προσπάθησαν να στεγάσουν αυτή την κοσμογονία στις ήδη υπάρχουσες οργανωτικές δομές. Μαζί συμπεριέλαβαν και τα ανεπίλυτα ζητήματα, όπως η σχέση μεταξύ συλλογικών πράξεων και κατανόησης του κόσμου, ο ρόλος των εντύπων, η συλλογική αφομοίωση των διδαγμάτων που προέκυπταν από τις νέες οργανωτικές δομές, η σχέση με τον α/α χώρο και την αριστερά και πάνω απ' όλα η αναμέτρηση με την άτυπη ιεραρχία. Απέτυχαν. Για πολύ συγκεκριμένους λόγους και με πολύ διαφωτιστικό τρόπο.

Δηλαδή, όπως θα δούμε στα επόμενα, η αποτυχία τους ήταν έως και επιτυχημένη.

1. Η δημιουργία και η διάλυση των Caballeros ήταν μια διαδικασία εξίσου διδακτική με τα όσα συζητάμε εδώ. Δυστυχώς δεν γνωρίζουμε κάποιον που θα μπορούσε να φέρει εις πέρας ένα τέτοιο εγχείρημα με ωφέλιμο τρόπο.
2. Ο «Συνασπισμός» είχε ήδη τότε συστήσει τον «ΣΥΡΙΖΑ», αλλά δεν είχε διαλυθεί.
3. Federation, *θέσεις μάχης σ' ένα γυάλινο κόσμο: Ιδρυτική διακήρυξη της Ομοσπονδίας Αυτόνομων Ομάδων*, Αθήνα/Θεσσαλονίκη, 2005, σ. 101.
4. Το «πολλαπλασιαστές δεύτερης τάξης» είναι κάπως πιο περίπλοκο, αλλά ας μην ασχοληθούμε, ε.
5. Στο ίδιο, σ. 37.
6. «One way ticket...», *3η Γενιά*, no. 40, Οκτώβριος 2001, σ. 2.
7. Federation, *θέσεις μάχης...*, σ. 36.
8. Καμιά φορά μας αποκαλούν λουδίτες, αλλά σας το λέμε: οι αυτόνομοι δοκίμασαν όλες τις ηλεκτρονικές μαλακίες, στα πολύ σοβαρά και before it was cool.
9. Federation, Εσωτερικό Δελτίο 2: 13/2/2006 ως 11/6/2006 – Πλήρης αλληλογραφία, cd που εκδόθηκε υπό την επιμέλεια των Εργατών του Αρντικτικού, Θεσσαλονίκη, Οκτώβριος του 2006. Το παράθεμα είναι από το αρχείο pdf με τίτλο «Συνελεύσεις», σ. 16.
10. Federation, Εσωτερικό Δελτίο 3: 12/6/2006 ως 15/10/2006, χωρίς επιμελητή, χωρίς χρονολογία. Αν υποψιάζεστε ότι αυτά τα προβλήματα οφείλονταν στο ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, εδώ περιλαμβάνονται και τα πρακτικά των «ολομελειών», όπου τα ίδια φαινόμενα απαντώνται σε προφορική μορφή.